

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันเด็ก เด็กได้ของขวัญเนาะ พอโตขึ้นมา ของขวัญของเราคือความสุขความพอใจของเรา ความดีงามของเรา เราจะให้ของขวัญกับตัวเราเองไง การจะให้ของขวัญกับตัวเองมันต้องเข้าใจว่า สิ่งใดเป็นสมบัติแท้ของเรา ถ้าสิ่งใดไม่เป็นสมบัติแท้ เราให้ของขวัญ แต่เป็นของขวัญที่ไม่มีคุณค่า กับชีวิตใจ

ของขวัญในโลกนี้ เห็นไหม เขาช่วยเหลือเจือจานกัน อันนั้นเป็นการเสียสละเพื่อคุณงาม ความดีของเขา แต่ของขวัญของเรา ถ้าเรารู้จักใจของเรา ของเล็กมันจะเป็นของใหญ่ไปได้ คุณติ ปลา ใหญ่กินปลาเล็ก ปลาใหญ่กินปลาเล็กโดยธรรมชาติของมัน เพราะสัตว์มันใหญ่กว่า มันกินปลา เล็กเป็นเหยื่อเป็นอาหารของมัน นี่สิ่งที่เล็กน้อยในหัวใจ ถ้าเรารู้จักรักษา รู้จักสร้างคุณงามความดี ของมัน มันเจริญเติบโตขึ้นมาได้

ของใหญ่ เห็นไหม คุณติ เกิดมา มีอำนาจวาสนา เกิดมาแล้วไม่รู้จักรักษาของเรา ของใหญ่มัน ก็เสียหายได้ ต้นไม้มันเกิดมาจากกล้าไม้ กล้าไม้เวลามันงอกขึ้นมา นี่ของเล็กน้อยเท่านั้นแหละ เวลามันเจริญเติบโตขึ้นมาแล้วใหญ่โตมหาศาล มันเป็นที่พึ่ง เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้คนกาได้อาศัย ให้สัตว์ได้อาศัยความร่มเย็นจากมัน นี่เวลามันเติบโตขึ้นมา

หัวใจของเรา ถ้าเรารักษาของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา มันจะเป็นที่พึ่งอาศัยใจ ผู้นำ หายาก ผู้นำเป็นผู้คอยชี้ นำความผิดความถูกของสังคม สังคมเวลา มีอะไรตื่นเดินไปหมด ไม่มีสิ่ง ใด ชี้ นำสิ่งนั้นไม่ได้ ชี้ นำสิ่งนั้นไม่ได้เพราะอะไร เพราะขาดสติ ขาดการฝึกฝน

ถ้าไม่ขาดสติ ขาดการฝึกฝน เห็นไหม ฝึกฝนที่ไหน เวลาฝึกฝน คุณติ วิชาชีพสิ่งใดก็แล้วแต่ เขาต้องมีประสบการณ์ของเขา ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเอามาจากไหน จิปาถะปฏิบัติที่ ปฏิบัติได้ง่าย รู้ง่าย ปฏิบัติได้ง่าย รู้ง่าย เขาต้องมีอำนาจวาสนา บารมีของเขามา ถ้าเขามีอำนาจวาสนา บารมี ของเขามา เขามีสติมีปัญญา มาตั้งแต่เล็กแต่น้อย เขามีสติมีปัญญา เห็นไหม สามเณรอายุ ๗ ขวบ

เป็นพระอรหันต์ แล้วเราอายุเท่าไร เราเติบโตไปทุกวัน วันคืนล่วงไปๆ คืออายุของเรา เราเกิดมา เราฝึกฝนอะไรของเราล่ะ ถ้าเราฝึกฝน

นี่เรามองทางโลกนะ ถ้าเรามองทางโลก เราเกิดมาเป็นโลก เราอยู่กับโลก ถ้าเราเข้าใจโลก เรามีอำนาจวาสนามากกว่า คือว่าไม่เป็นเหยื่อ ไม่หมუნไปกับโลกเขา ถ้าไม่หมუნไปกับโลกเขา ทำไมเราถึงไม่เป็นเหยื่อล่ะ เราไม่เป็นเหยื่อเพราะเราชนะในหัวใจเราไง ถ้าเราแพ้หัวใจของเราเนะ สิ่งใดก็อยากได้ สิ่งใดก็อยากเป็น สิ่งใดก็อยากมี อยากมี อยากเป็น อยากไปกับเขา แล้วถ้าเราไม่เป็นเหยื่อเขา เราไม่มีไม่หมუნไปกับเขา เราอยู่กับเขาได้อย่างไรล่ะ

เราจะอยู่กับเขา มนุษย์ก็คือมนุษย์ คนก็เหมือนคน แต่คนมันไม่เท่ากันไง คนไม่เท่ากันนี้อยู่ที่สติปัญญา อยู่ที่สติปัญญาที่ยับยั้งจิตใจเราได้ เราชนะใจของเราได้ เราอยู่กับเขา อยู่กับเขาเราก็ทำกับเขา เราก็มีวิชาชีพไปกับเขา เรามีสติมีปัญญารักษาหัวใจของเรา นี่มันประสบความสำเร็จทั้งทางโลกและทางธรรม เห็นไหม ทางโลกคือเราอยู่กับเขาได้ เราเทียมหน้าเทียมตาสังคมได้ แต่ถ้าในหัวใจของเราล่ะ ในหัวใจของเรา เราฉลาดกับตัวเราเอง เรายังรักษาใจของเรา

ของเล็กน้อย ความรู้สึกนึกคิดของคน น้ำใจของคนแทบมองไม่เห็นเลย เพราะมันเป็นนามธรรม แต่ถ้ามันแสดงออกมามันมีแต่ความรุ่มเย็นเป็นสุขทั้งนั้นแหละ มันมีแต่คุณงามความดีทั้งนั้นแหละ แต่ของที่มันเป็นนามธรรมมันแพ้กัยตัวเอง แพ้กัยตัวเอง คิดเอง จินตนาการเอง ตัณหา ความทะยานอยากมันล้นฝั่ง ถ้าตัณหาความทะยานอยากล้นฝั่งแล้วก็ปิดไว้ไม่ให้ใครรับรู้สิ่งนี้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม แล้วเราทำสิ่งใดไม่ดีงาม เห็นไหม แม้แต่ตัวเราเองยังรับตัวเราเองไม่ได้เลย นี่มันแพ้กัยตัวเอง

แต่ถ้ามันชนะตัวเองล่ะ มันชนะได้อย่างไร มันชนะ เห็นไหม คุณติ ทุกคนรู้ความดีทั้งนั้นแหละ รู้ว่าสิ่งใดเป็นคุณงามความดี สิ่งใดเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่ทำไมเราทนสิ่งเร้าในใจของเราไม่ได้ล่ะ เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมาให้เสียสละๆ ให้ทำคุณงามความดีของเรา เรารู้ทุกคนแหละ แต่มันทำไม่ได้ๆ ทำไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันขาดการฝึกฝนไง

ถ้ามันมีการฝึกฝน เห็นไหม คุณติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างอำนาจวาสนามารมีมา คัดแปลงมาตั้งแต่นั้น นี่พันธุกรรมของมัน มันได้คัดแปลงของมัน ได้เปลี่ยนแปลงของมัน เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ออกปฏิบัติ ๖ ปี ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาชื่นชม เขายกย่องสรรเสริญว่า “มีความรู้เหมือนเรา มีความฉลาด

เหมือนเรา สอนได้ๆ” แต่เจ้าชายสิทธัตถะเป็นลูกศิษย์ลูกหาเขา เพราะไปศึกษากับเขา แต่ไม่เชื่อเขา ไม่เชื่อเขาเพราะเหตุไฉน เห็นไหม มีคนยกย่องสรรเสริญขนาดไหนก็ไม่เชื่อเขาๆ ไม่เชื่อเพราะอะไร เพราะความจริงในใจเรามันยังทุกข้อยู่ ความจริงในหัวใจของเรามันประกาศโदังก้อง อยู่กลางหัวใจ

ถ้าเราแพ้ยตัวเอง เขายกย่องสรรเสริญขึ้นมามันก็ไหลไปกับเขาแล้ว ทุกคนมายกย่องสรรเสริญเราไม่พอใจหรือ เขารับประกันเราเลย มีความรู้เสมอเรา มีความฉลาดเสมอเรา ทำได้ทุกอย่าง แต่เจ้าชายสิทธัตถะบอกไม่ใช่ ไม่ใช่ อันนี้มันเกิดจากอะไรล่ะ? เกิดจากสติปัญญาที่ชนะใจตนเอง เกิดจากสติปัญญาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา

แต่ของเราไม่ต้องใครยกย่องหรือก คูลิ พยายามแข่งดี ถ้าคุณงามความดี แข่งดีมันเป็นโดยความสุจริตมันก็เป็นความชอบธรรม

ถ้าแข่งดี แข่งดีด้วยอะไร? แข่งดีด้วยกิเลสใจ แข่งดีด้วยพยายามจะไปทำลายเขาไป ทำลายคนอื่น ไปเหยียบย่ำคนอื่น แล้วให้เขายกย่องเราด้วย แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมาให้เสียสละ เราต้องการให้ใครรักเรา ต้องการให้ใครพอใจกับเรา เราต้องมีน้ำใจกับเขาก่อน เรามีน้ำใจกับใคร ใครก็มีน้ำใจกับเราทั้งนั้นแหละ ถ้าเราไม่มีน้ำใจกับเขา แล้วถ้ามีน้ำใจ มีน้ำใจต้องมีน้ำใจแบบมีสติปัญญา เห็นไหม

เวลาครูบาอาจารย์เขาสอนนักเรียนของเขา เขาต้องมีกติกาของเขา เพราะนักเรียนคนใดไปผิดกฎระเบียบเขาก็ต้องบังคับ ต้องบังคับ นี้บอก “ต้องมีเมตตาไปกับเขา ทำสิ่งใดก็ได้ทั้งหมดเลย”... ไม่ใช่ ทำสิ่งใดไปรอนสิทธิของเขา ไปทำลายคนอื่น สิ่งนั้นทำไม่ได้ สิ่งนั้นทำไม่ได้ ไม่ควรทำ แต่เวลาเราเสียสละให้เขา เราให้เขาทำก่อน เสียสละให้เขา ให้เขาสะดวกสบายก่อน เราทำของเราได้ทั้งนั้นแหละ ถ้าเราทำสิ่งนี้ นี่คือการมีน้ำใจกับเขา ถ้ามีน้ำใจกับเขา ทำสิ่งใดมันก็เป็นประโยชน์ทั้งนั้นแหละ

กลิ่นของศีลหอมทวนลมณะ สิ่งเราทำคุณงามความดี ปากต่อปากมันไปทั้งนั้นแหละ สิ่งที่ดีมันไม่ดี กลิ่นเหม็นใครก็ไม่ต้องการ เห็นไหม ดอกไม้ ถ้าดอกไม้สวยด้วย ดอกไม้มีกลิ่นหอมด้วยทุกคนก็ปรารถนา นี่ดอกไม้สวย แต่กลิ่นเหม็นทุกคนก็ไม่ปรารถนา แล้วกิเลสตัดความทะยานอยากในหัวใจของเราละ

ชนะใจตนเองสำคัญที่สุดชนะ ชนะใจตนเองสำคัญที่สุด แล้วถ้าชนะใจของเราแล้ว เราชนะคนทั้งโลก แต่ถ้าเราแพ้ใจของตัวเอง แพ้ใจของตัวเอง ของเล็กน้อยๆ เราบอกของเล็กน้อย เชื้อเนเวลามันพัง มันพังเพราะตามคั่นนะ ของเล็กน้อยนั่นละเขาต้องบำรุงรักษา เขาซ่อมแซมมัน เขาดูแลมันตลอดไป แล้วเวลาเขากันเขื่อนขึ้นมามันเป็นประโยชน์ คุณสิ เขามีน้ำไว้ใช้สอยหน้าแล้ง สิ่งไหนที่เขื่อนขึ้นไปมันมีความอุดมสมบูรณ์ มันมีสัตว์น้ำ พืชไร่มันเจริญงอกงามไปหมด เห็นไหม

ถ้าเรากันหัวใจของเราให้ได้ พุทโธๆ กันเขื่อนขึ้นมา เวลามันมีน้ำใจ มันมีความสุขของเราขึ้นมา มันต้องไปบอกใครละ เราพอใจของเรา เรารู้ของเรา ถ้าเราพอใจของเรา เรารู้ของเรา เราทำของเราขึ้นมา

แต่เขื่อนมันกันได้ยาก เพราะกระแสน้ำมันเชี่ยวกราด มันกันไม่ไหว น้ำเชี่ยวกราดมันพังทลายเขื่อนนั้นไปหมดเลย เราสร้างคุณงามความดี เราทำสิ่งใดก็แล้วแต่ สิ่งที่เป็นต้นเหตุความทะยานอยากมันทำลายไปหมดเลย แล้วเราจะแก้ไขอย่างไรละ

ถ้าเราเข้าใจ เรารู้แล้วว่าสิ่งนี้เป็นคุณงามความดี เห็นไหม เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าสิ่งใดที่เป็นคุณงามความดี เราปรารถนาสิ่งนั้น แต่เราทำไม่ได้ๆ เพราะกิเลสต้นเหตุความทะยานอยากมันพุ่งแรง น้ำแรง มันทำให้สิ่งนั้นพังทลายไปหมดเลย เห็นไหม เราก็ต้องประกอบของเรา เพราะอะไร เพราะเราสร้างบุญของเราอย่างนี้ไง

แต่ถ้าใครเขาเกิดมา คุณสิ แหล่งน้ำของเขา เขามีทางเบี่ยงของเขา เขาสร้างเขื่อนของเขาด้วยความสะดวกของเขา ด้วยความง่ายดายของเขา อันนั้นเขาทำมาทั้งนั้น สิ่งใดก็แล้วแต่เขาทำมาทั้งนั้น เพราะเราทำมาอย่างนี้ เราทำมาอย่างนี้ไง เวลาเราน้อยเนื้อต่ำใจว่าเราทำสิ่งใดก็ไม่ประสบความสำเร็จเลย แต่เราทำอะไรมาละ เราทำอะไรมา

กรรมอยู่ที่การกระทำ **กมฺมพฺพญฺ** **กมฺมปฏิสฺสโร** กรรม เห็นไหม กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นที่พึ่ง กรรมเป็นแดนอาศัย แล้วบอกเชื่อกรรมๆ มันก็เป็นความยอมจำนน บอกว่าลัทธิยอมจำนน พระพุทธศาสนาอะไรก็ยกให้กรรมๆ

คำว่า “ยกให้กรรม” สิ่งไหนที่มันเหนืออำนาจ มันเป็นวิบากกรรมที่เราละสิ่งนี้ไม่ได้ นั่นคือกรรม แต่กรรมการทำดีไป กรรมดี กรรมชั่วไป ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาด้วยลอยมาจากฟ้าหรือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาค้นคว้า อาสวักขยญาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่โคนต้นโพธิ์นั้นใครเป็นคนทำ? ท่านเป็นคนทำทั้งนั้นแหละ นี่กรรมดีไง สิ่งที่ว่าทำคุณงามความดี กรรมคือการกระทำ การทำคุณงามความดีของเรา เราทำขึ้นมา แล้วสิ่งที่มันครอบงำอยู่นี้ว่าเป็นกรรมๆ

คำว่า “เป็นกรรม” มันสุดวิสัยนะ สิ่งที่สุดวิสัยที่เราตั้งสติทำเต็มที่ของเราแล้ว แล้วมันผิดพลาดไป ถ้ามันผิดพลาดไปเราก็ตั่งสติของเรา เราไม่ประมาท เราฝึกของเรา กรรมดีฝึกฝนของเราๆ มันต้องทำได้

สัตว์เขายังเอามาฝึกมาใช้งานได้ หัวใจของเรา เราเป็นมนุษย์ แล้วเป็นมนุษย์ นี่ปัจเจกตั้งสันติภูมิจึง หัวใจของเราเวลาทุกข์จนเจ็บใจ ทุกข์แสนเจ็บใจในหัวใจ เวลามันแบกรับอารมณ์อารมณ์ที่รุนแรงขนาดไหน ของที่หนัก เวลาเรยกไม่ไหวเรายังยกขึ้นไม่ได้ เราต้องวางไว้นั้น แต่เวลาความโกรธ เวลาอารมณ์ที่รุนแรงมันหนักหนาสาหัสสาครรจ์แค่ไหน ทำไมมันรับหมดละ นี้ของเบาเราก็อยกได้ ของหนักเราก็อยกได้ จิตนี้มันยกไปหมดเลย

แต่ถ้าเรามีสติปัญญานะ ของเบาคือคุณงามความดี เราก็อยกได้ แต่ของหนักเราไม่ยก เราปฏิเสธมันไม่ได้ไหม ของหนัก วัตถุถ้ามันหนักนัก เรยกไม่ไหว เรยกขึ้นมาไม่ได้มันก็อยู่นั่นละ แต่เนี่ยเวลามันโกรธ เวลามันรุนแรง มันเป็นเรื่องที่ไม่ดีเลย ทำไมไปยกมันมาละ ทำไมไปแบกหามมันมาละ...นี่แพ้กัยตัวเอง

ถ้าเรามีสติปัญญาเราทำของเราอย่างนี้ ของจะใหญ่โตขนาดไหนมันก็เกิดมาจากของเล็กน้อย นี่สิ่งเล็กน้อย แล้วเรฝึกฝน เราดูแลของเรา รักษาของเรา มันจะเติบโตขึ้นมาได้ มันจะใหญ่โตขึ้นมาได้ ไม่ใช่มันจะเป็นไปไม่ได้หรอก

หัวใจของเราก็เหมือนกัน เวลาเรามหัศจรรย์ เรามีความสงสัยว่ามันเป็นไปได้อย่างไร เขาทำกันได้อย่างไร แล้วเราก็อเริ่มทำของเรา เวลาเรากำหนดพุทโธ เรานั่งสมาธิภาวนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกใจ “ให้ปฏิบัติบูชาเถิด ปฏิบัติบูชาเถิด” ปฏิบัติบูชาคือเรฝึกฝนเลย เราค้นคว้าในใจของเราเลย ทั้งๆ ที่มันอยู่กับเรา เห็นไหม แต่ถ้าคนที่อ่อนแอก็บอกว่า “เรายังทำไม่ได้ เราก็อทำบุญกุศลของเราไป”

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมก็เรื่องสติปัญญาเรานี่แหละ ฟังธรรมๆ ก็เพื่อเตือนตัวเรานี่แหละ เงินทองมันจะมากมายมหาศาล มันอยู่ของมันอย่างนั้นแหละ จิตใจของเราถ้ามันทุกข์มันร้อน มันก็ทุกข์ร้อนของมัน ถ้าเงินทองมากมายมหาศาล จิตใจเราสุข เงินทองนั้นก็มิประโยชน์กับเรา เงินทองก็ส่วนเงินทอง ตำแหน่งหน้าที่การงานก็ตำแหน่งหน้าที่การงาน แต่จิตใจของเราถ้ามันดี มันดีตรงนี้ไง ถ้ามันดีตรงนี้ เราเห็นคุณค่าตรงนี้ เรายกษัตริย์ตรงนี้

สิ่งนั้นเราจับจ่ายใช้สอยมันถึงจะเป็นประโยชน์ แต่ไอ้ความรู้สึกมันอยู่กับเราตลอด ไอ้ความรู้สึกนี้ ถ้ารู้สึกว่ามี มันดีที่นี้ มันมีความสุขที่นี้ เวลาถ้ามันทุกข์ มันทุกข์ที่นี้ สิ่งที่ว่าทุกข์ที่นี้ มันสำคัญกว่าไฉน

ชีวิตนี้ต้องมีอาหาร นี่ดำรงชีวิตอย่างไร จิตนี้มันต้องดำรงชีพของมัน เวลาความรู้สึกนึกคิด วิญญาณอาหาร มันเสวยอารมณ์อยู่ตลอดเวลา ถ้าเราฝึกฝนที่นี้ เราทำที่นี้ สิ่งภายนอกมันเป็นปัจจัย เครื่องอาศัยเท่านั้น รักษาที่นี้ให้ดี ทำที่นี้ ของเล็กน้อยๆ เรายกษาขึ้นมา เวลามันถึงที่สุดแห่งทุกข์นะ มันกว้างขวางครอบ ๓ โลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ มันกว้างขวางขนาดไหน จิตใจมันครอบได้หมด คือมันรู้แจ้งหมดไฉน

ของเล็กน้อย เห็นไหม เวลาพุทโธๆ เวลาสงบเข้ามา นี่จุดและต่อมเข้าไป นี่มันเกิดที่ไหน ภาวสวะ ภพชาติมันเกิดที่ไหน จุดเล็กๆ นี่แหละ ย้อนกลับมา นี่สัมมาสมาธิเข้าไปสู่จุดนี้ เวลาขยายออกไปครอบ ๓ แดนโลกธาตุ ครอบใหญ่ นี่ไฉน สิ่งทีเล็กน้อย ถ้าเราดูแลรักษามันจะใหญ่โตขึ้นมาได้ แล้วถ้ามันรู้แจ้งโลกแล้วนะ มันจะมีอะไรเป็นสิ่งที่น่าสงสัยอีก ในโลกนี้มันมีอะไรเป็นสิ่งที่น่าสงสัยถ้ามันรู้แจ้งโลกนี้ โลกนอก โลกใน

โลกในก็ในหัวใจของเรา โลกนอกคือความเป็นไปของโลก สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา ไตรลักษณ์ะ ถ้ามันเป็นอนัตตาแล้วมันเป็นอย่างไร รู้แจ้งอย่างไร แล้วทำลายอย่างไร

ของเล็กน้อยทำให้ใหญ่โตขึ้นมา ปลาใหญ่กินปลาเล็กคือกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันกินปลาเล็ก กินคุณงามความดี กินความเพียรของเราจนเจริญเติบโตขึ้นมาไม่ได้ แต่ถ้าปลาเล็กมันรู้จักหลบรู้จักซ่อน รู้จักรักษาตัวมัน มันจะเป็นปลาใหญ่ขึ้นมา ถ้ามันเป็นปลาใหญ่ขึ้นมา เป็นปลาที่มีศีลมีธรรม เป็นปลาที่จะไม่กินปลาเล็ก เป็นปลาที่จะไม่ทำลายใคร เป็นปลาที่จะรักษาตัวเองให้ดี เป็นปลาที่จะรักษาคุณงามความดีของหัวใจของเรา รักษาดูแลใจเราเพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง